

**Studentská Antropologická
Konference
#SAK
2017**

19.května 2017

VI. ročník

**Sociální antropologie, Katedra Sociologie,
Fakulta sociální studií, Masarykova Univerzita**

Joštova 10, Brno

U32

Program:

10:00 – 11:30 ÚVODNÍ PŘEDNÁŠKA

Irena Kašparová, M. A., Ph. D.

Srí Lankou donaha aneb Autoetnografie v praxi

11:30 – 11:45

Coffee break

11:45 – 12:25 BLOK 1: Porozumění

11:45 – 12:05

Mgr. Renáta Svobodová

Emoce – klíč k porozumění společenských reakcí na změnu klimatu?

12:05 – 12:25

Mgr. Karolína Drcmánková

Problém překladu a porozumění z pohledu naturalismu

12:25 – 14:00

Oběd

14:00 – 15:00 BLOK 2: Migrace

14:00 – 14:20

BcA. Eva Lukešová

Já, imigrantka - umělecký projekt

14:20 – 14:40

Mgr. Štefan Ižák

Prezentácia migrácie z Blízkeho Východu a Afriky v slovenských médiách

14:40 – 15:00

Mgr. Annamária Naddourová

Sýrčania v utečeneckom tábore na severe Grécka.

15:00 – 15:15

Coffee break

15:15 – 16:15 BLOK 3: Identita

15:15 – 15:35

Bc. Tomáš Paul

Ztělesnění Chen Tai Ji

15:35 – 15:55

Lucie Racková

YouTuberství jako novodobý sociální fenomén

15:55 – 16:15

Jakub Mácha

Evropská identita: Erasmus+, neformální vzdělávání a neoliberální subjekt

16:15 – 16:30 ZÁVĚR KONFERENCE

Studentská antropologická konference

Touto konferencí chceme podpořit aktivní studenty ve vědecké činnosti a umožnit jim diskutovat vlastní názory. Chceme rovněž prezentovat práci Sociální antropologie dalším příbuzným oborům a fakultám. Na tuto každoroční konferenci vždy zveme významné hosty z oboru antropologie, kteří zahajují konferenci vlastní odbornou přednáškou

Anonymní Antropologové

Jsme neformální spolek anonymní antropologie. AA je studentské seskupení, které svými aktivitami určuje teprve to hlavní dění na našem oboru. V rámci našich aktivit připravujeme kromě konference také integrační Újezd, což je seznamovací víkend pro naše nové antropology/antropoložky. Na konci každého roku je pak potřeba ocenit (jak jinak) pilné a vysoké studijní nasazení. Jedinečnou příležitostí je proto zavítat na „Antropologickou vánoční besídku“. Besídka je totiž antropologická party - koncert živé hudby. A samozřejmě v neposlední řadě Antropočtvrtek. To je kavárenskybohémské posezení všech anonymních antropologů každý první čtvrtek v měsíci. Zde se dozvíte vždy aktuální dění.

ÚVODNÍ PŘEDNÁŠKA

Irena Kašparová, M. A., Ph. D.

(Vedoucí Sociální antropologie, FSS, Masarykova Univerzita)

Sri Lankou donaha - aneb autoetnografie v praxi

Terénní výzkum je jako iniciační rituál. Staré já v něm zahyne, nové se zrodí. Po něm už nikdy nejsme stejní. Objevujeme v něm svoje hlubiny, slabiny, lásky, emoce i bolesti a snažíme se jich oprostít, abychom zůstali věrní 'objektivní' vědě. Nakonec ale vždy zjistíme, že to není možné. Nezbyvá, než přiznat svoji nahotu. I ta ale může být pro vědu nesmírně cenným poznáním, které přinese nové náhledy nejen na vlastní já, ale i na společnosti, ve kterých se pohybujeme. V této úvodní přednášce představí Irena Kašparová svoji terénní cestu Sri Lankou, která vedla od srovnávací studie rasismu ve školství přes muslimské školy a socialistické státní nemocnice až k reflexi postavení bělošky, akademičky, ženy a matky v prostoru Jižní Asie a České republiky

BLOK 1: Porozumění

Mgr. Renáta Svobodová

(Humanitní environmentalistika, FSS, Masarykova Univerzita,
renata.svobod@gmail.com)

Emoce – klíč k porozumění společenských reakcí na změnu klimatu?

Změna klimatu je globálním problémem nabitým emocemi. Ve svém příspěvku shrnu, co lidé cítí tváří v tvář klimatické změně a jak tyto emoce ústí do společenské apatie. Ačkoli se stále více kvantitativních výzkumů věnuje faktorům ovlivňujícím postoje a chování vzhledem ke klimatické změně, většina těchto výzkumů emoce opomíjí. Změna klimatu přitom v lidech vyvolává škálu negativních emocí. Hlubší vhled do této problematiky poskytují kvalitativní výzkumy. Například Norgaard (2011) provedla etnografický výzkum v norském městečku a zjistila, že změna klimatu v místních vyvolávala strach, bezmoc, pocity viny a ohrožení jejich osobní i kolektivní identity. Přesto nebyla klimatická změna tématem konverzací a lidé svým každodenním mlčením vytvářeli atmosféru kolektivního popírání změny klimatu a jejich dopadů. Emoce, které klimatická změna vzbuzuje, bývají negativní, ohrožují náš sebeobraz i zavedený způsob života. Lidé proto používají nejrůznější strategie, jak se před nimi ochránit (Dodds, 2011; Hamilton & Kasser, 2011 ad.). Výsledkem těchto obran je sice zmírnění emocí, avšak za cenu zlehčování či popírání změny klimatu a z toho pramenící neaktivity a apatie (Weintrobe, 2013; Lertzman, 2015). K hlubšímu pochopení neaktivity (kontrastující s aktivitou klimatických skeptiků) nám může pomoci právě porozumění emocím a jejich projevům na společenské úrovni.

Mgr. Karolína Drcmánková

(Etnologie, FF Univerzita Karlova v Praze, drcmankova@gmail.com)

Problém překladu a porozumění z pohledu naturalismu

V rámci vědeckých disciplín jako kulturní antropologie, která byla vždy spíše relativistická, bývá často zdůrazňováno, že existují různí lidé, kteří jsou součástí různých, vzájemně nekompatibilních epistemických systémů nebo pojmových schémat, nebo v radikálnější podobě, že lidé, kteří žijí na jiných místech či hovoří jiným jazykem, jsou součástí odlišných světů, které jsou vzájemně nesouměřitelné. Hlavním cílem tohoto příspěvku je předložit argumenty proti relativismu a ukázat problém překladu a porozumění z perspektivy naturalismu (Quine, Davison, Rosenberg). Cílem je představit naturalismus v antropologii a ukázat, jak za jeho pomoci docílit lepšího porozumění a interpretaci, aniž bychom museli zastávat relativistický přístup a zároveň se vyhnuli etnocentrismu. Poukážeme na nedostatky interpretativních přístupů v souvislosti s problémem překladu a porozumění. Jako korektiv správné interpretace nám poslouží princip vstřícnosti, jež usnadňuje porozumění a lepší interpretaci myšlenek druhých.

BLOK 2: Migrace

BcA. Eva Lukešová

(Sochařství, soc. antropologie, genderová studia, Fakulta výtvarných umění VUT a Masarykova univerzita, eva.lukesova@seznam.cz)

Já, imigrantka - umělecký projekt

Budu prezentovat mou výtvarnou práci (video) s názvem Já, imigrantka. Byla vytvořena v roce 2015, kdy byla dle agentury MediaTenor právě migrace nejvíce medializovaným tématem. Z médií jsem vnímala imigranty jako velkou masu anonymních lidí, jejichž identitou je pouze role imigranta. Postrádala jsem informace o individualitách s vlastní minulostí, zkušenostmi a motivacemi. A proti této dehumanizaci, jsem se chtěla vymezit, a proto se ústředním bodem mé práce stala metoda "vcítění se", jakožto způsob pochopení situace migrantské krize. „... Weber ukazuje, že můžeme porozumět motivaci chování druhých lidí. Můžeme se vcítit do jejich jednání a navíc můžeme ve svých představách znovu prožít jejich zkušenosti. Velká část těchto empatických rekonstrukcí jednání ostatních lidí, jež může zahrnovat i jednání historických aktérů, je zřejmá ...“ (Whimster 2004:303). Já jsem tuto empatickou rekonstrukci zhmotnila a to tak, že jsem vytvořila sochu sebe sama v dětském věku a poté, co jsem se s ní identifikovala, jako s mým dětským já, jsem ji začala měnit do podoby africké holčičky, ale stále jakožto mě, s vlastními touhami, motivacemi a zkušenostmi. V představách jsem umístila toto mé já do situací, které by mohly být součástí života dětské imigrantky, abych dala konkrétní tvář a identitu jednomu ze z medializované masy imigrantů.

Mgr. Štefan Ižák

(Etnológia, Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave,
stefan.izak@centrum.sk)

Prezentácia migrácie z Blízkeho Východu a Afriky v slovenských médiách

Európska únia sa v súčasnosti potýka s mnohými výzvami. K tým najväčším nepochybne patrí aj tzv. „migračná kríza“, ktorá rozpútala emócie v štátoch, ktoré jej priamo čelia, alebo v nich žije mnoho migrantov z Blízkeho Východu a Afriky. Avšak rozvírenie emócií môžeme bádať aj v spoločnostiach, ktorých sa súčasná „migračná kríza“ priamo dotkla len minimálne. K takýmto krajinám patrí aj Slovenská republika, kde žije v prepočte na obyvateľa takmer najmenej cudzincov v celej Európskej únii. Bez priamej skúsenosti s migráciou sa tak sprostredkovateľmi informácií o migrácii stávajú politici, mimovládne organizácie, či médiá, ktoré významným spôsobom utvárajú jej obraz. Cieľom príspevku je teda analyzovať aký obraz o súčasnej migrácii z Blízkeho Východu a Afriky do Európy vytvárajú tradičné, ale aj stále aktívnejšie „alternatívne“ slovenské médiá, ktoré v dnešnej technologicky vyspelej dobe dokážu rýchlym spôsobom pomenúvať realitu a pomáhať svojou produkciou formovať verejnú mienku. Z mediálnych výstupov si následne vytvárame vlastnú mozaiku informácií o migrantoch a utečencoch, čo sa môže odzrkadliť na našom správaní a na dôležitých politických rozhodnutiach (nielen ohľadom migračnej politiky). Preto vnímam ako veľmi dôležité skúmať informácie, ktoré sú v slovenskom mediálnom prostredí k téme migrácie najdostupnejšie a vo veľkej miere formujú naše predstavy o tomto fenoméne.

Mgr. Annamária Naddourová

(Etnológia, Univerzita sv. Cyrila a Metoda, Trnava,
annamaria.naddourova@gmail.com)

Mladí lidé v uprchlickém táboře Agia Varvara

V marci roku 2011 sa v Sýrii začala občianska vojna, ktorú vyvolala vlna protestov proti vláde prezidenta Bašára Al-Asada a jedinej vládnucej strany Baas. Zdanlivo mierumilovné protesty medzičasom prerástli do bojov a dlhotrvajúceho násilia medzi armádou a ozbrojenými protivládnyimi skupinami. Sýrske národné bohatstvo, infraštruktúra a inštitúcie boli takmer vymazané a tento šesťročný konflikt má katastrofický dopad na ľudí, a najmä na mladú generáciu, ktorá v snahe zachrániť si vlastný život odchádza do zahraničia. Na konkrétnych príkladoch autorka poukazuje na dôsledky správania mladých ľudí v gréckom utečeneckom tábore. Na základe niekoľko mesačných skúseností autorka prináša autentický pohľad na aktuálnu situáciu v utečeneckom tábore Agia Varvara na severe Grécka.

BLOK 3: Identita

Bc. Tomáš Paul

(Sociologie, FSS, Masarykova Univerzita Brno)

Ztělesnění Chen Tai Ji

Príspevek bude predstavením mého bakalářského projektu na etnografický výzkum. Oblastí, na kterou se soustředím, je symbolický a materiální prostor klubu tradičního čínského bojového umění – Chen tai ji quan. Tai ji je založeno na představách o těle, které pocházejí z čínské kosmologie a z filozofie taoismu. Brněnští tchaj-ti cvičenci jsou konfrontováni s těmito představami, které aktivně ztělesňují neustálým opakováním forem, stávají se „tělem kultury“. Teoretickým rámcem této práce je teorie habitusu antropologa Pierra Bourdieuho (1998) rozšířená výzkumem habitusu boxerů Loica Wacquanta (2004). Základním zkoumaným fenoménem je, jak představy o našem těle ovlivňují percepci samotnou. Na základě prací o ztělesněném vnímání George Lakoffa a Marka Johnsona (2003) projekt otevírá debatu o míře svobody, kterou při tvoření naší tělesné identity máme. V rámci předvýzkumu jsem analyzoval významy jednotlivých pohybů formy „osmnácti pohybů“ stylu Chen. Představovaný projekt si dává za cíl vytvoření metodologického a metodického prvotního bodu, vstupu do terénu, ze kterého bude možné pokračovat ve výzkumu pohybů, tvořících symbolickou strukturu tchaj-ti těla, a jejich individuálních významů pro cvičence, tedy jak ztělesňování odlišných konceptů těla ovlivňuje jejich percepci.

Lucie Racková

(Sociologie, FSS, Masarykova Univerzita, lucierackova95@gmail.com)

YouTuberství jako novodobý sociální fenomén

Príspevek vychází z mé bakalářské práce a pojednává o sociálním fenoménu YouTuberství. Zaměřuji se zde na osoby označující se jako YouTuberi, které natáčejí svépomocí a kreativním způsobem videa a své výtvořy následně publikují na internetové platformě YouTube. V úvodní části práce je blíže představen pojem YouTuberství, jeho počátky, charakteristika a postupná evoluce až do současné podoby. V následujících kapitolách je fenomén YouTuberů zkoumán v souvislosti s trojicí sociologických konceptů, konkrétně s názorovým vůdcovstvím, kulturním narcismem a dramaturgickou perspektivou Ervinga Goffmana, to vše na základě odborné literatury s pomocí ilustrace vybraných videí československých YouTuberů. Cílem práce je kritická sociologická reflexe tohoto fenoménu, stejně jako zkoumání sociální funkce samotného YouTuberství.

Jakub Mácha

(Sociální antropologie, Environmentální studia, FSS, Masarykova Univerzita, jakub.maacha@gmail.com)

Evropská identita: Erasmus+, neformální vzdělávání a neoliberální subjekt

Príspevek založený na mé bakalářské práci argumentuje ve foucaultovském diskurzu, že vzdělávací politiky Evropské Unie (EU) a konkrétně programy neformálního vzdělávání Erasmus+ zaměřené na mládež, operují jako technologie neoliberální governmentality. Ukazuje, s pomocí konceptů governmentality Michela Foucaulta a symbolického kapitálu Pierra Bourdieho a skrze obsahovou analýzu politických dokumentů EU a technických dokumentů programu Erasmus+, že evropská identita je neoddelitelná od neoliberálního kontextu, v němž je tvořena. Mocenským působením na subjektivitu jedince dává EU vzniknout evropské identitě. Ve vztahu EU a národních států však platí princip subsidiarity, EU tedy hrozí, že svými občany nebude myšlena, volí proto specifické strategie governmentalizace a subjektivizace. Príspevek argumentuje, že k těmto strategiím patří její doplňkové vzdělávací politiky, metodicky ukotvené v neformálním vzdělávání a konceptu celoživotního učení. Ty nevytváří ucelené školské vzdělání, ale vedou subjekty ke konkrétním sadám dovedností, znalostí a postojů. Flexibilně vytváří se sebou samým podnikající transnacionální subjekty, které, které mění svou subjektivitu podle politických a ekonomických potřeb EU a zároveň v sobě zahrnují také evropské hodnoty, jako demokracie, tolerance nebo genderová rovnost. Schopnost podnikat se sebou samým je v příspěvku rámována konceptem symbolického kapitálu,

který se EU snaží přeložit a konvertovat do kapitálu kulturního a ekonomického, využitelného na evropském neoliberálním trhu.

Jak se k nám dostanete?

- MHD: Tramvaj číslo 4 z Hlavního nádraží (směr MASARYKOVA ČTVRŤ), vystupte na zastávce Komenského náměstí

